

Motion

1976/77:1628

av herr Hugosson m. fl.
med anledning av propositionen 1976/77:139 om vissa varvsfrågor

Sammanfattning

I rapporten från analysgruppen för vissa varvsfrågor föreslås att Lindholmenprojektet skall genomföras och att nödvändiga medel skall ställas till förfogande. Analysgruppen anser att Lindholmenprojektet kan bidra till att lösa den besvärliga sysselsättningssituation som uppstår inom Götaverken i samband med bl. a. nedläggningen av Eriksberg. Vi motionärer bedömer Lindholmenprojektet som samhällsekonomiskt lönsamt och beklagar starkt att regeringen i propositionen inte har anslagit pengar till detta projekt. I denna motion kräver vi att riksdagen under våren 1977 beslutar om Lindholmenprojektets genomförande.

Bakgrund

Sverige har haft en position som en av de ledande varvsnationerna med en marknadsandel på närmare tio procent. De senaste fem åren har de svenska storvarven till 95 procent producerat stora tank- och bulktonnage. Det ensidiga beroendet av denna marknad har skapat en sårbarhet inom varvsindustrin som nu får allvarliga effekter för de anställda vid varven. Statsmakterna har i förra varvspropositionen beslutat om en nedskärning av varvsindustrin med 30 procent. Strukturförändringen har inneburit att Sveriges konkurrensfördelar minskat när det gäller traditionellt tonnage.

I Göteborg har varven expanderat kraftigt i högkonjunkturer och i sämre tider avskedat arbetskraft. Varvsnäringen har varit oplanerad i en utsträckning som innebär att löntagarnas trygghet inte kan garanteras. Erfarenheterna visar att en mera långsiktig och planerad utveckling hade inneburit mindre problem i dag.

Svensk varvspolitik har i ett historiskt perspektiv således kännetecknats av akuta insatser från samhället, men ägarförhållanden och andra orsaker har förhindrat en planmässig styrning och samordning av resurserna.

Den föreliggande varvspropositionen har inte behandlat den långsiktiga utvecklingen för varven. Det finns i propositionen inte någon diskussion om alternativ sysselsättning och utveckling av produktionen. De nödvändiga men kortsiktiga åtgärderna tillåts i alltför stor omfattning dominera propositionen.

I Göteborgsregionen är 20 % av de industrissysselsatta verksamma inom varven. En betydande del av underleverantörerna till varven finns koncen-

trerade till Göteborg. Minskningen får därför betydande effekter för övriga delar av Göteborgs industri.

Övriga delar av Västsverige har också många sysselsatta hos underleverantörer till varven. Åtgärder för varvsindustrin har därmed betydelse för hela Västsverige.

Varvens andel av industrisysselsättningen i varvsregionerna år 1974

Kommun- region	Varvs- syssel- satta	Totalt in- dustrisys- selsatta	Andel varvssys- selsatta av to- talt industri- sysselsatta (Procent)
Göteborg	14 261	56 834	25
Göteborgsregionen		71 721	20
Malmö	5 628	28 946	19
Malmöregionen		46 198	12
Landskrona	2 795	7 221	39
Landskronaregionen		18 754	15
Uddevalla	3 043	5 859	52
Uddevallaregionen		7 530	40

Källa: SCB, Statistiska Meddelanden i 1976:6.

Även övriga delar av Göteborgs näringsliv har allvarliga problem. 8 000–10 000 industriarbetstillfällen beräknas upphöra fram till 1980. De viktiga tillväxtmotorerna i det regionala produktionssystemet minskar sysselsättningen. Volvo minskar med ca 1 500 arbetstillfällen fram till 1980. SKF minskade enbart förra året med 450 anställda. Nedläggningen av Facit i Göteborg innebär att ca 450 arbetstillfällen upphör. Genom nedläggningen av Turitz huvudkontor har 450 anställda varslats om uppsägning. Utflyttningen av huvudkontor från Göteborg har inneburit att 5 000–10 000 arbetstillfällen inom tjänstesektorn har upphört. Göteborg har redan tidigare i förhållande till Stockholms- och Malmöregionerna en svagt utvecklad tjänstesektor. Nedsänkningen av varven innebär därför att tjänstemännens arbetsmarknad i Göteborg får vidkännas en betydande försämring.

Göteborgs arbetsmarknad har under de senaste åren försämrats. Det har sin grund i betydande näringslivs- och strukturproblem och kommer därför inte att avgörande förbättras i samband med konjunkturuppgången. Göteborgs industri är till 2/3 dominerad av verkstadsindustri (inkl. varven). Den består till 2/3 av bil- och varvsindustri. Den strukturella obalansen inom regionens näringsliv innebär därför risk för fortlöpande problem. Betydande åtgärder är nödvändiga för att åstadkomma en differentiering av näringslivet och den dominerande verkstadsindustrin. Statsmakternas varvspolitik måste ses i det sammanhanget.

I Göteborgsdistriktet var i mars månad 1977 6 000 arbetslösa, varav 2 000 ungdomar. Arbetslösbeten har kunnat hållas nere genom att beredskapsar-

beten och arbetsmarknadsutbildning ökat med 65 % mot rikets 50 % under det senaste året. De arbetsmarknadspolitiska åtgärderna i länet omfattar nu 3–4 % av arbetskraften eller ca 17 000 personer. Den kraftiga minskningen av arbetstillfällen kommer att drabba ungdomar och kvinnor.

Enligt beräkningar kommer 4 000–5 000 färre kvinnor att arbeta inom Göteborgsregionen under den kommande 5-årsperioden jämfört med en "normal" utveckling av den kvinnliga förvärvsfrekvensen. Förvärvsfrekvensen för kvinnor som tidigare var något högre i Göteborgsregionen än i riket ligger nu under rikets nivå.

Mot den ovan beskrivna bakgrunden framstår det tydligt att den planerade minskningen av varvssysselsättningen kommer att få allvarliga konsekvenser för arbete och trygghet för människorna inom Göteborgsregionen. Många av dem som är beroende av arbete vid varven kommer att drabbas av arbetslöshet.

Minskningen av varvsindustrin i Göteborg är en av de största strukturförändringarna som ägt rum i nationen under så kort period inom en region. Ytterligare nedskärning utöver den som planerats i samband med sammanläggningen av Eriksberg och Götaverken skulle leda till utomordentligt stora svårigheter. Arbetsmarknaden kan inte ge arbete åt dem som nu mister sitt arbete. Ytterligare nedskärningar innebär stor arbetslöshet.

Varvsindustrin utgör tillsammans med hilustrin basen för Göteborgsregionens industri. Det leder till helt oacceptabla konsekvenser att ta bort ena benet för Göteborgsregionens näringslivsutveckling. Därför bör staten planera för att utveckla produktionen och långsiktigt trygga sysselsättningen inom Götaverken. Redan nu måste således produktionen efter 1980 planeras.

Traditionell fartygsproduktion har visat sig medföra betydande påfrestningar för Sveriges ekonomi. Den stora osäkerhet som präglar marknaden för tanktonnage visar att en diversifiering av varvens produktion är nödvändig. Sverige har inte längre konkurrensfördelar vid produktion av stort traditionellt tanktonnage. Staten måste därför utforma en planmässig förändring av varvsindustrin mot mer tekniskt avancerad produktion och mot produktion av andra produkter än fartyg.

I varvspropositionen saknas en genomtänkt grundsyn för hur sysselsättningen vid Götaverken i Göteborg skall tryggas efter 1980. Propositionens oklara punkter har därför skapat oro för framtiden hos de anställda.

I propositionen föreslås att de statliga varven skall sammanföras till en gemensam koncern – Statsvarv. Det är en nödvändig samordning som därigenom sker. Med tanke på underleverantörssystemets stora omfattning och betydelse från sysselsättningssynpunkt är det angeläget att varven utvecklar sitt samarbete med de svenska underleverantörerna.

Lindholmenprojektet

Analysgruppen har föreslagit att det s. k. Projekt Lindholmen genomföres.

Bakgrunden till projektet är kortfattat att Eriksberg år 1975 beslöt att avveckla varvsrörelsen vid Lindholmens varv och att personalen därefter successivt överfördes till Eriksberg. Efter sammanslagningen av Götaverken och Eriksberg vid halvårsskiftet 1976 övervägdes inom Götaverken olika användningar av Lindholmen. Dessa överväganden resulterade i april 1976 i bildandet av en referensgrupp med representanter för bland annat fackliga organisationer och arbetsmarknads- och skolmyndigheter i Göteborg. Referensgruppen fick i uppdrag att undersöka möjligheterna för skapandet av en gemensam anläggning för produktion, utbildning och arbetsmiljöforskning. I ett första skede beräknas cirka 900 personer sysselsättas inom Lindholmsprojektet. Kostnaderna för investeringarna, som beräknas genomföras under åren 1977 och 1978 har beräknats till cirka 50 miljoner kronor.

Beredning av Lindholmenprojektet har skett inom departementen och av en lokal referensgrupp. Som intressenter i projektet ingår bl. a. Götaverken, länsarbetsnämnden, Göteborgs skolstyrelse, Chalmers tekniska högskola, Institutet för verkstadsteknisk forskning samt Yrkesmedicinskt centrum.

Lindholmenprojektet innehåller ca 600 elevplatser, 116 kollektivanställda, 116 forskare samt 60 lärare och 40 inom gruppen administrativ personal. Projektet kommer att innehålla utbildning, forskning och utveckling.

Projektet inrymmer forskning och utveckling av verkstadsteknik, miljöteknik, svetsforskning, ergonomi och kemisk miljö. Vidare kommer Lindholmenprojektet att innebära möjligheter till kemiskt, mekaniskt, metallurgiskt och miljötekniskt laboratorium. Institutet för verkstadsteknisk forskning kommer således att ingå som en del i Lindholmenprojektet. Vidare kommer produktion och utveckling av ytbehandling att ske.

Forskning och utvecklingsarbete vid projektet kan förväntas att gynnsamt bidra till att stärka konkurrenskraft och teknisk kompetens hos varvs- och verkstadsindustrin. Det underlättar därmed också möjligheterna till en mer diversifierad produktion.

Arbetsmarknadsutbildningen kommer genom Lindholmenprojektet att ge utbildning i rostskyddsarbete, grovplåtslageri och grovplåtsvets. Vidare kommer utbildning att ges i skydds- och reparationsteknik. Dessa kurser är väsentliga för att trygga tillgången på väl utbildad arbetskraft för såväl varvsindustrin som för övrig verkstadsindustri.

Inom gymnasieskolans regi kommer vid Lindholmen utbildning att ske i fordonsteknik, maskinmekanik, transportteknik, verkstadsteknik samt utbildning för plåt- och svetsmekaniker.

Utbildningen får stor betydelse för en stor grupp ungdomar och innebär pedagogiska vinster genom att den sker i närhet av produktionen. Yrkesutbildningen i Göteborg är i dag starkt eftersatt. 1 000 ungdomar avvisas från gymnasieskolans yrkesinriktade linjer. Det är allvarligt med hänsyn till de

aktuella arbetsmarknadsproblemen med 2 000 arbetslösa ungdomar. Yrkesutbildningen är, som nämnts, en av de effektivaste vägarna att stärka näringslivets konkurrenskraft. Men undersökningar visar att yrkesutbildningsnivån inom Göteborgs verkstadsindustri är jämförelsevis låg.

Snara åtgärder behövs mot denna bakgrund för att öka yrkesutbildningen i Göteborg. Det är av största vikt att man vid planeringen av yrkesutbildningen söker bryta invanda könsrollsmönster. Särskilda insatser behövs för att stödja kvinnorna på Göteborgs arbetsmarknad.

På lokal nivå har projektet beretts av länsarbetsnämnden, skolstyrelsen, Götaverken och de fackliga organisationerna. Projektering och planering är långt framskridna. Skolöverstyrelsen och arbetsmarknadsverket är liksom deras lokala och regionala organisationer positiva till projektet. Länsarbetsnämnden och skolstyrelsen måste under våren få ett beslut om statsmakternas inställning till projektet. Inom arbetsmarknadsutbildningens rostskydds- och reparationsteknik samt gymnasieskolans fordonsförar- och fordonstekniska utbildning måste lokaliseringsbeslut fattas före sommaren. Det är inom dessa utbildningslinjer som de mest akuta utbildningsbehoven finns. Fordonsförarutbildningen tvingas lämna sina nuvarande lokaler den 1 juli 1977. En fördröjning av beslutet betyder att dessa utbildningslinjer måste söka andra permanenta lösningar. Också Institutet för verkstadsteknisk forskning har kontrakt som innebär att beslut om förändrad lokalisering måste ske under våren.

Göteborgs kommun och Göteborgsregionens kommunalförbund har i politisk enighet i skrivelse till berörda departementschefer påpekat att Lindholmenprojektet är angeläget och att beslut måste ske före sommaren. Om beslut inte fattas före sommaren är risken stor för att projektet ej kan genomföras.

De lokala fackliga organisationerna som deltagit i projektarbetet tillmäter det stor betydelse. Det kommer bl. a. att få en viktig funktion vid omskolning av varvsarbetare och underlätta omplacering av personal vid sammanläggningen av Götaverken och Eriksberg. LO-distriktet och TCO-kommittén har uttalat sitt stöd för projektet.

Investeringskostnaderna för Lindholmenprojektet uppgår till 50 milj. kr. och måste tillföras av staten. Inga ytterligare driftskostnader tillkommer, utan de ingående intressenterna kommer att finansiera projektets driftskostnader.

I särskild *Bilaga* till motionen lämnas en utförligare beskrivning av projektet.

Vi bedömer att Lindholmenprojektet är samhällsekonomiskt lönsamt och beklagar mycket starkt att regeringen inte har anslagit pengar till detta projekt. I det läge som nu uppkommit är det nödvändigt att beslut fattas under vårriksdagen.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställer vi
att riksdagen i samband med behandlingen av propositionen 1976/
77:139 beslutar om Lindholmenprojektets genomförande.

Stockholm den 4 maj 1977

KURT HUGOSSON (s)

VALTER KRISTENSSON (s)

LARS-INGVAR SÖRENSON (s)

LISA MATTSON (s)

JAN BERGQVIST (s)

i Göteborg

TYRA JOHANSSON (s)

i Uddevalla

LENNART NILSSON (s)

i Uddevalla

KARL-ERIK SVARTBERG (s)

DORIS HÅVIK (s)

WIVI-ANNE RADESJÖ (s)

EVERT SVENSSON (s)

i Kungälv

RUNE JOHANSSON (s)

i Åmål

*Bilaga*LÄGESBESKRIVNING FÖR PROJEKT LINDHOLMEN
(av projektledaren Rolf Zetterström den 14 december 1976)**Sammanfattning****Projektet**

Sedan februari 1976 pågår ingen reguljär verksamhet på Lindholmsområdet. Initiativ till Projekt Lindholmen togs under våren av Götaverken och presenterades för berörda departementschefer 1976-08-23. Härvid bildades en inter-departemental arbetsgrupp. Samtliga intressenter har förankrat sina engagemang hos sina huvudmän. Intresset för projektet har sedan dess ytterligare stärkts.

Lindholmsidén

Projektet riktar sig till den tunga industrin och skall utgöra en plats, där utbildning och utveckling förenas med produktionsuppgifter.

Intressenter

Göteborgsvarven, Svenska Alucrom AB, övrig tung industri och dess leverantörer, Länsarbetsnämnden och AMU-Centret i Göteborg, Svenska Metallindustriarbetareförbundet, Avd. 41, Svenska Industritjänstemannaförbundet, Avd. 10, Göteborg, Sveriges Verkstadsförening, Göteborg, Arbetskyddsfonden och STU, Stockholm, Chalmers Tekniska Högskola, Institutet för Verkstadsteknisk Forskning, Sahlgrenska Sjukhuset, Göteborg, samt Göteborgs kommun och skolförvaltning.

Ettap 1*AMU*

- Grovplåtslageri och svetsning	75 elevplatser	75 elever per år
- Rostskyddsanläggning	15 elevplatser	45 elever per år
- Reparationsteknik	135 elevplatser	90 elever per år
- Skyddsteknikerutbildning	25 elevplatser	50 elever per år

Gymnasieskola

- Fordonsförare (provisorium)	84 elevplatser	384 elever per år
- Fordonsteknik	192 elevplatser	192 elever per år
- Verkstadsteknik och svetsning	48 elevplatser	64 elever per år
- Yrkesteknisk introduktion	60 elevplatser	120 elever per år

IVF's samlade verksamhet med produktionstekniskt laboratorium
Utvecklingsprojekt inom miljöteknik, svetsforskning, ergonomi, kemisk miljö, etc.

Kemiskt, mekaniskt, metallurgiskt och miljötekniskt laboratorium.

Sysselsättning

Sysselsättning för 959 personer, varav 634 elever, 116 kollektivanställda, 116 forskare, 57 lärare samt 36 administrativa personer.

Tidplan

Från projektering till start 6 månader för plåtutbildning, 8 månader för rostskyddsanläggning och 1 år för plåtproduktion samt reparationsteknikerutbildning.

Investeringar

Investeringsbehov: Ca 50 miljoner kronor.

Utveckling

Projektet ger möjligheter att inom de flesta områden expandera och vidareutvecklas. 1 400 personer kan komma att sysselsättas på området.

Bakgrund

Varvsverksamhet har bedrivits på Lindholmsområdet sedan 1570. Lindholmens varv räknar sina anor från 1845 och sista sjösättningen skedde 1976-02-12. Detta fartyg levererades från Eriksberg 1976-06-30.

Området

Området omfattar en komplett varvsanläggning för fartyg och motorer. Vid full kapacitet sysselsattes här 1 600 kollektivanställda och 500 tjänstemän. Götaverken Cityvarvet disponerar Lindholmens torrdocka samt 11 000 m² för sin reparationsverksamhet. Den för Projekt Lindholmen aktuella ytan är 150 000 m².

Lindholmsidén

- Lindholmsprojektets uppgift är främst att producera utbildning och utveckling för den tunga industrins behov.
- Lindholmen skall vara en plats, där utbildning och utveckling förenas med produktionsuppgifter.
- Utbildningen skall genomföras i en realistisk produktion i full skala.
- Lindholmen skall vara en utvecklingsverkstad för forskning, försöks-

- verksamhet och experiment inom miljö- och produktionsteknik.
- Lindholmen skall kunna utgöra modellanläggning för vissa specifika frågor.

Intressenter

På initiativ av Götaverken har bildats en referensgrupp, som är sammansatt av representanter för

Göteborgsvarven
 Svenska Alucrom AB
 Länsarbetsnämnden i Göteborgs och Bohus län
 AMU-Centret, Göteborg
 Svenska Metallindustriarbetareförbundet, Avd. 41, Göteborg
 Svenska Industrijänstemannaförbundet, Avd. 10, Göteborg
 Sveriges Verkstadsförening, Göteborg
 Arbetarskyddsfonden, Stockholm
 Styrelsen för Teknisk Utveckling, Stockholm
 Chalmers Tekniska Högskola, Göteborg
 Institutet för Verkstadsteknisk Forskning, Göteborg
 Sahlgrenska Sjukhuset, Göteborg
 Göteborgs kommun
 Göteborgs Skolförvaltning

Samtliga intressenter har förankrat sina engagemang i projektet hos sina huvudmän. Styrelsebeslut har tagits i Götaverken, Svenska Alucrom och IVF.

Etapp 1 – Omfattning

Etapp 1 innehåller de aktiviteter, som bedöms kunna starta 1978. Dessa är Svenska Alucrom AB:s rostskyddsanläggning, grovplåtslageri och -svetsning, skyddsteknikerutbildning, utbildning i reparationsteknik, gymnasieskola samt vissa aktuella utvecklingsprojekt, IVF's samlade verksamhet och Götaverkens laboratorium jämte mät- och reglergrupp.

Utbildning

För all AMU-utbildning svarar en gemensam *kursnämnd* med fastställd sammansättning och för gymnasieutbildningen Göteborgs Skolförvaltning. För de delar av utbildningen, som inte köpes av produktionsenheterna, svarar skolan för utrustning och material samt hyr lokaler och tjänster av Lindholmen. Vid urval av elever för AMU kommer man att ta skälig, allmän samhällelig syn men också stor hänsyn till lämpligheten för det aktuella yrket.

Mellan beslut och utbildningsstart måste schema och kursplaner utarbetas, utrustning anskaffas samt lärare och elever rekryteras. Den totala utbildningen för Etapp 1 skall teoretiskt omfatta 260 AMU-elever och 640 gymnasieelever per år. Därtill kommer Yrkesteknisk Introduktionskurs, ca 120 elever per år.

(Rostskyddsarbete)

Utbildningen i *rostskyddsarbete* kommer att följa av Skolöverstyrelsen godkänt kursprogram, omfattande 14 veckor, varav 4 veckor teori. Utbildningen förlägges till Svenska Alucroms rostskyddsanläggning samt till gemensamma teorilokaler. Varje omgång omfattar 15 elever, vilket motsvarar ca 45 elever per år. Utbildningen kan starta 8 månader efter beslut. Utbildningen kommer helt eller delvis att köpas från Svenska Alucrom.

(Grovplåtslagare och grovplåtsvetsare)

Utbildningen av *grovplåtslagare* och *grovplåtsvetsare* följer kursprogram, där Skolöverstyrelsens godkännande har begärts. Kursprogrammen omfattar en grundkurs på 23 veckor och specialkurser på 25 veckor. Preliminärt bedöms, att 35 veckor kommer att köpas av AMU från Lindholmens produktionsfunktion, men under ledning av lärare från AMU. Resterande 13 veckor svarar AMU själva för. 5–10 veckor sker utbildningen på svetsplanar utomhus medan resten av utbildningen helt förlägges till plåthallen. Från starten kommer utbildningen att trappas upp med 15 elever i taget till sammanlagt 75 elever. Detta motsvarar också 75 elever per år.

För den del av utbildningen i grovplåtslageri och -svetsning, som förlägges till produktionen, kommer – förutom en AMU-lärare på 15 elever – att finnas två yrkeserfarna per 5 elever. Dessa yrkeserfarna behövs av skyddshänsyn, men skall också fungera som instruktörer, skapa en realistisk produktionsmiljö, övervaka kvalitet samt samverka med forskarna. Dessa yrkeserfarna kan också ingå i en fortbildning från industrin och behöver i så fall en kortare introduktions- och utbildningsperiod. Gymnasieelevernas medverkan skall prövas.

(Skyddstekniker)

Utbildning av skyddstekniker följer fastställda kursplaner, omfattande 24 veckor. Preliminärt bedöms varje omgång omfatta 25 elever, vilket motsvarar 50 elever per år. AMU svarar helt för utbildningen. Därtill kan genomföras andra angelägna kurser inom ämnesområdet. Göteborgs kommun har tillsammans med storföretagen i Göteborg särskilt begärt att få förlägga olika

block av skyddsteknisk utbildning till Lindholmen. Utbildningen är betjänt av tillgången på de olika produktionsmiljöerna på Lindholmen samt Götaverkens laboratorium. AMU's kursplaner godkända av SÖ och KAS.

(Reparationsteknik)

Länsarbetsnämnden i Göteborg väntas föreslå uppstartning av utbildning i *reparationsteknik*. Kurserna är tänkta att omfatta en grundutbildning på 20 veckor samt specialistutbildning för byggarbetsmaskiner, anläggningsmaskiner och truckar. Totala utbildningstiden bedöms till 68 veckor. Utbildningen beräknas omfatta 135 elever, vilket motsvarar 90 elever per år, och beräknas starta 1978. Utbildningen förutsätter en aktiv reparationsverkstad. Denna kan endera drivas i AMU:s eller i en specialistfirmas regi. Även här skall samarbetsformer med gymnasieskolan utvecklas.

(Gymnasieskola)

Lindholmens resurser bör göras tillgängliga även för gymnasieskolan. Speciellt värdefullt är en försöksverksamhet och pedagogiskt utvecklingsblock i anslutning till gymnasieutredningen. Däremot är det viktigt att starta i liten skala med tanke på att Lindholmsprojektet skall byggas upp och trimmas in. Dock bör utbildningen vid starten vara sådan, att den kan utgöra en bas för försöksverksamheten och dessutom ansluta sig till de övriga Lindholmsaktiviteterna. Detta projektförslag bygger på fordonsteknisk linje Åk 1, 6 x 16 elever, samt Åk 2 transportteknisk gren, 5 x 16 elever, och gren för maskinmekaniker, 1 x 16 elever, i anslutning till reparationsverkstaden. Dessutom ingår i plåthallen verkstadsteknisk linje Åk 1, 1 x 16 elever, och Åk 2 gren för plåt- och svetsmekaniker, 1 x 16 elever, samt en 20 veckors svetskurs, omfattande 16 elever. Av speciella skäl har som ett 2-årigt provisorium från sommaren -77 tagits med fordonsförareutbildning, 84 elevplatser. Slutligen ingår den yrkestekniska introduktionskursen med plats för 60 elever samtidigt, vilka även skall kunna delta i de övriga Lindholmsaktiviteterna.

Utveckling

De forskningsorgan, bidragsgivande myndigheter, personalorganisationer och industrier, som kontaktats, har visat stort intresse för Lindholmsiden.

Det är nödvändigt att i Etapp I bygga upp generella basresurser. Viktiga basresurser utgör anläggningens utformning såsom produktionslokalernas dimensionering, möjligheter till långa onloppstider i produktionen, experimentverkstad, forskarum och service. Vidare överföres Götaverkens laboratorium samt en grupp för mät- och reglerteknik till Lindholmen. Laboratoriets breda kompetens utgör en särskild tillgång för forskning och

utveckling, avseende arbetsmiljöfrågor.

Institutet för Verkstadsteknisk Forskning (IVF) är den svenska verkstadsindustrins branschforskningsinstitut med STU och Mekanförbundet som huvudmän. Vid dess styrelsemöte den 28 september 1976 uttalades ett intresse att flytta hela IVF:s samlade verksamhet till Lindholmen, förutsatt projektet får den utformning, som har beskrivits, att IVF bibehåller sin identitet, att inga större investeringar erfordras samt att kostnadsnivån blir acceptabel. IVF:s stah bedöms komma att omfatta 80 personer och forskningsbudgeten ca 12 mkr. Detta beslut innebär utvecklingsmöjligheter och resursförstärkningar för såväl IVF som för Projekt Lindholmen. Ett internt tekniskt råd kommer att bildas med uppgift att koordinera projekt och resurser. För detta kommer att inom Projekt Lindholmen finnas 4 personer i en teknisk stab för koordinering, projektadministration och miljöteknik.

För att förmedla de resultat, som uppnås på Lindholmen, skall finnas möjligheter att bygga upp modellanläggningar, genomföra demonstrationer och hålla konferenser med upp till 80 deltagare.

Basresurser i form av generellt användbar utrustning har bedömts till följande:

Medicinsk/teknisk mätutrustning	1,0 milj. kr.
Tillgång till datorkapacitet	1,5 milj. kr.
Laboratorieutrustning	0,8 milj. kr.
Balkautomater, svetsning	0,7 milj. kr.

Summa 4,0 milj. kr.

Därtill finns angelägna projekt, som kräver speciella utrustningar såsom anläggning för elektronstrålesvetsning och friktionssvetsning (Bilaga 11), anläggningar för numerisk styrning, industrirobot, etc. Bidrag för dessa kommer att sökas separat i samverkan med berörda företag. Lindholmen kommer att innebära en värdefull tillgång för dessa projekt, men eventuellt behöver en speciell experimentlokal byggas. Från 1979 bör LMAB:s nuvarande monteringshall kunna användas för denna typ av modellanläggningar.

Produktion

Svenska Alucrom räknar med en växande marknad och anläggningen har en kapacitet av 300 000 m² målad yta per år.

Plåtslageri- och svetsproduktionen har vid starten en volym av 3 500 årston. Verkstadens produktionskapacitet är ca 10 000 årston.

Även reparationstekniska utbildningen förväntas ge vissa nyttigheter. Eventuellt kommer även en professionell verkstadsdel att ingå.

Framtid

Utbildning

Utbildningen i grovplåtslageri och -svetsning kan expandera till ca 200 elever per år och efter investeringar i svetsplanar till 300 elever per år. Vidare kan, efter investering i materialhanteringsutrustning, allt större konstruktioner produceras på området. Även ett eventuellt förhållningssystem kan expandera motsvarande och eventuellt omfatta delar av den yrkestekniska högskolan.

Speciellt i samverkan med forskningen kan elevkategorier med speciella handikapp utvecklas och utbildas.

Övriga aktuella utbildningsområden är svetsning i speciella material, rörarbeten, maskinplåtslageri, elektriker, kran- och traversförare, skydds- och miljö- samt konstruktörsteknikerutbildning.

Produktion

Projektet är utformat med vissa utvecklingspotentialer för produktionsområdena rostskyddsbehandling samt grovplåtslageri och -svetsning.

Därutöver finns reservtytor för tillkommande verksamheter.

Organisation

För att möjliggöra ett optimalt utnyttjande i framtiden bör Lindholmen vara en samlad juridisk enhet med hyresgäster.

Avgörande för Lindholmens framgång är vilka intressenter, som knyts till och har ett inflytande över Lindholmsaktiviteterna. Exempel härpå är den tunga industrin, facken, arbetsmarknads- och skolmyndigheter, övriga myndigheter och institutioner, som bedriver forskning inom olika områden, samt Göteborgs kommun.

Speciellt vid starten blir Projekt Lindholmen beroende av Götaverken, avseende tillgång till området, beläggningsansvar för plåtproduktionen, know-how- och servicefunktioner, samt problemdefinitioner och forskningsprojekt.

Med tanke på de parter, som är inblandade, och med utgångspunkt från dessa grupperingars olika intressen måste organisationsfrågorna ägnas särskild uppmärksamhet.

Bemannning

- Lindholmens plåtproduktion med AMU och GS	179
- Svenska Alucrom AB och AMU	31
- Skyddsteknikerutbildning	27
- Reparationsteknik, fordonsteknik AMU och GS	366

- Gymnasieskola, yrkesförareutbildning	94
- Gymnasieskola, expedition och YTI	74
- Utveckling - forskning, IVF, Lab	116
- Gemensam service	16
- Lindholmens Motor AB	50
- Lindholmens ledning	959
<i>varav:</i>	
Elever AMU	250
gymnasie	384
Instruktörer, kollektivanställda	30
Övriga kollektivanställda	86
Utvecklingspersonal	116
Övrig personal	36
AMU-personal	15
Gymnasiepersonal	42
	—
	959

Situationsplan

Bifogade situationsplan anger rotskyddsanläggningen med tillhörande lageryta samt kontor, klädrum och teorisalår. Vidare anges plåthall och en svetsplan för Etapp 1 jämte expansionsmöjligheter på svetsplanarna.

Maskinverkstaden byggs om till reparationsverkstad samt laboratorium och forskarkontor. I förrådshyggnaden inreds experimentlokaler och laboratorier samt ett våningsplan för gymnasieskolan.

I driftsbyggnaden inreds teorilokaler. Cityvarvet disponerar större delen av plåtgården jämte klädrum under stapel 1. Därtill anges verkstäder och ytor för tillkommande verksamheter. Anläggningarna utformas för män, kvinnor samt handikappade.

Investeringsplan

Lindholmen representerar i dag 1940-talets arbetsmiljö, som skall förändras till "årsmodell 1980". Investeringsbedömningen nedan är baserad på 1977 års kostnadsnivå inklusive 15 % för projektering och oförutsett.

	Ge- men- samt	Prod.	AMU	Gym- na- sium	Forsk- ning	Sum- ma mkr.
Plåthall 9 000 m ²		2,8	6,9	1,4	0,8	11,9
Rostskyddsanläggning (invest. Svenska Alucrom)		0,3	0,3			0,6
Prämterminal		2,7				2,7
Maskinverkstad 7 200 m ²	0,2		2,5	1,9	4,9	9,5
Förrådsbyggnad 4 400 m ²				1,0	4,6	5,6
Verkstadskontor 1 500 m ²	0,4	0,4	0,4	0,3	0,6	2,1
Driftskontor 2 600 m ²	0,2		1,4	1,9		3,5
Matsal + elevlokal	0,2	0,6	2,1	2,9	0,6	6,4
Värmeanläggning	3,4					3,4
Område	2,7	0,9		1,0		4,6
Startkostnad						
Summa Etapp 1	7,1	7,7	13,6	10,4	11,5	50,3
Experimentlokal 1 800 m ²					2,5	2,5
Primär basutrustning					4,0	4,0
Summa Etapp 2	7,1	7,7	13,6	10,4	18,0	56,8

Etapp 1

Ekonomi

Ekonomin redovisar ett tänkt år av kontinuitet, dvs. efter upptrappning. Kostnadsnivån för år 1977. För forskningen har endast en teknisk chef tagits med. AMU svarar för kostnaderna, avseende teoridelarna i utbildningen.

Kostnader

	<i>mkr</i>
Lön och lönebikostnader för den direkta plåtproduktionen	3,7
Driftskostnader plåtproduktion	1,1
Lön och lönebikostnader för gemensamma funktioner	2,6
Drifts- och underhållskostnader	2,2
	—
Summa	9,6

Härtill kommer avkastningsvärde på området och kapitalkostnader för investeringar.

Intäkter

Utbildningsformen är unik och därför är det svårt att bedöma produktiviteten hos eleverna och de yrkesverksamma instruktörerna. Dessutom har avtalsförhandlingar med hyresgäster och AMU inte kunnat slutföras i avvaktan på finansieringsform, etc. Detta gör, att intäktsidan är svår att bedöma.

Hyresintäkter	7,8 – 6,4 mkr
Produktionsintäkter	6,8 – 5,6 mkr
	<hr/>
Summa	14,6 – 12,0 mkr

Kostnads- och intäktsanalys

Intäkt minus kostnad = 5,0 – 2,4 mkr

Då formerna för finansiering av investeringarna är okända, har det varit omöjligt att göra en djupgående kostnads- och intäktsanalys.

Det är emellertid uppenbart, att projektet vid starten ej förmår bära kostnaderna för normala, affärsmässiga kapitalavkastningsprinciper. Där- emot måste kostnaden för anläggningsförslitningen kunna täckas. Anläggningens värde efter investering kan bedömas till 100 mkr, där den ursprungliga anläggningen är 40 år gammal. Livslängden kommer därför att variera starkt, men med 20 år erhålles ett årligt kapitalbehov av 5 mkr. Detta kan inte täckas under de första åren, men med fullt kapacitetsutnyttjande och sparsamhet bör Lindholmen klara sig utan subventioner i framtiden. En viktig ekonomisk faktor är tillgången på elever och tillverkningsobjekt till rimliga priser. Detta måste uppnås genom avtal med de industriföretag, som är intresserade av Lindholmens resultat.

Rörelsekapitalet (2 mkr) förutses täckt genom förskottshyror och lån. Lindholmen måste vidareutvecklas och anpassas till nya uppgifter. Merparten därå blir för hyresgästernas räkning och skall betalas genom hyror. Däremot måste Lindholmen kunna låna till finansieringen. För större, nya projekt kommer att äskas om särskilda bidrag.

Tidplan för genomförande

Rostskyddsanläggningen bedöms startklar 8 månader efter beslut. Utbildningsstart för plåt och svets 6 månader efter beslut med de första utbildningsomgångarna förlagda till AMU. Plåtproduktionen bedöms startklar ett år efter projekteringsstart. Skyddsteknikerutbildning, utbildning i reparations teknik är startklar ett år efter beslut.

